

บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

ชื่อหนังสือ	ภาษากับความหมาย (Language and Meaning)
ผู้แต่ง	ชัชวดี ศรลัมพ์
ปีที่พิมพ์	2562
จัดพิมพ์โดย	สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
จำนวนหน้า	240 หน้า

ภาษากับความหมาย: ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับความคิดของมนุษย์
Language and Meaning: a relationship of language and mind of humanity

สมศักดิ์ พันธุ์ศิริ / Somsak Phansiri

*Thai Language Program, Faculty of Humanities and Social Sciences
Buriram Rajabhat University
Buri Ram 31000, Thailand
Email: spariyat@gmail.com*

Received: August 19, 2020
Revised: August 23, 2020
Accepted: August 25, 2020

Abstract

The Language and Meanings is a textbook on study of meaning of word which is organized by the author into 4 parts whose subject matters deal with a study of meaning, meaning of word, meaning of sentence, and meaning in context, with total 8 chapters arranged in a successive order.

The overall framework of this book describes the basic concepts of semantic study, concepts of Language, and the semantic study of language at different levels, the semantic study of word, semantic relationship of word, semantic analysis of words, semantic study of sentence, meaning and use of language. The author has compiled materials based on the ideas and theories of Western scholars, but gives examples in the context of Thai language.

Keywords: Language, Meaning, Sematic Study of Word

บทคัดย่อ

ตำราเรื่องภาษากับความหมายเป็นการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของคำที่ผู้แต่งได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ การศึกษาความหมาย ความหมายระดับคำ ความหมายระดับประโยค และ ความหมายระดับข้อความ รวมทั้งสิ้นมี 8 บท โดยเรียงลำดับเนื้อหาให้มีความต่อเนื่องกัน เนื้อหาโดยภาพรวม ของหนังสือเล่มนี้ กล่าวถึง แนวคิดพื้นฐานด้านการศึกษาความหมาย แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับภาษา การศึกษาความหมายของภาษาในระดับต่าง ๆ การศึกษาความหมายในระดับคำ ความสัมพันธ์ทางความหมายของคำ การวิเคราะห์ความหมายของคำ การศึกษาความหมายระดับประโยค ความหมายกับการใช้ภาษา ผู้แต่งได้เรียบเรียงเนื้อหาโดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการทางตะวันตก พร้อมให้ตัวอย่างในบริบทของภาษาไทยประกอบ

คำสำคัญ : ภาษา ความหมาย การศึกษาเกี่ยวกับความหมาย

บทนำ

ภาษาและความหมายเล่มนี้ เป็นตำราทางอรรถศาสตร์อีกเล่มหนึ่งในแขนงวิชาหนึ่งในของวิชาภาษาศาสตร์ เป็นผลงานวิชาการของ ดร.ชัชวดี ศรีลัมพ์ รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2562 โดยสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นการพิมพ์ครั้งที่ 3 หลังจากการตีพิมพ์ในครั้งแรกในปี พ.ศ.2550 ซึ่งผ่านมาแล้ว 10 ปี ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ในการพิมพ์ครั้ง

ล่าสุดนี้ ผู้แต่งได้พยายามปรับปรุงเนื้อหาของตำรานี้ให้ทันสมัยโดยบูรณาการงานวิจัยของผู้แต่งเข้าไปด้วย หลังจากที่ตำรานี้ได้ถูกนำไปใช้อ้างอิงเป็นเอกสารประกอบการสอนในสถาบันการศึกษาหลายแห่ง ดร.ชัชวดี ศรีลัมภ์ (Saralamba, 2019) ผู้แต่งได้เรียบเรียงตำราเล่มนี้เป็นภาษาไทยโดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการภาษาศาสตร์ทางชาติตะวันตก มุ่งให้เป็นตำราภาษาไทยสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แม้ว่าตำราในด้านนี้จะมีนักวิชาการชาวไทยหลายท่านได้แต่งขึ้นในอดีต เช่น อรรถศาสตร์เบื้องต้น ของ ดร.สุริยา รัตนกุล (Rattakul, 2012) ความรู้เบื้องต้นทางอรรถศาสตร์ ของ ดร.พัชรี พลาวงศ์ (Phalawong, 1999) การศึกษาความหมายของ ดร.ศิริพร ปัญญาเมธิกุล (Panyametheekul, 2006) หรือ ตำราที่แต่งขึ้นในช่วงเวลาเดียวกัน เช่น ภาษากับความหมาย ของ ดร. นันทนา วงษ์ไทย (Wongthai, 2020) แต่อย่างไรก็ดี ในรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาของตำราแต่ละเล่มนั้น ผู้แต่งแต่ละท่านไม่ได้นำเสนอในทำนองเดียวกันทั้งหมดทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับมุมมองของผู้แต่งที่มีต่อเรื่องนั้น ๆ แต่จะเห็นได้ว่าตำราในปัจจุบันส่วนใหญ่ จะมีการปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการสมัยใหม่ เนื้อหาของตำราเล่มนี้ก็เข้าไปในทำนองเดียวกัน เป็นอีกมุมมองหนึ่งของผู้แต่งที่จะนำเสนอองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในวงวิชาการ ผู้แต่งได้นำเสนอเป็น 4 ตอน แบ่งออกเป็น 8 บท ได้แก่ บทที่ 1 ว่าด้วยแนวคิดพื้นฐานด้านการศึกษาความหมาย บทที่ 2 ว่าด้วยแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับภาษา บทที่ 3 ว่าด้วยการศึกษาความหมายของภาษาในระดับต่างๆ บทที่ 4 ว่าด้วยการศึกษาความหมายในระดับคำ บทที่ 5 ว่าด้วยความสัมพันธ์ทางความหมายของคำ บทที่ 6 ว่าด้วยการวิเคราะห์ความหมายของคำ บทที่ 7 ว่าด้วยการศึกษาความหมายระดับประโยค และ บทที่ 8 ว่าด้วยความหมายกับการใช้ภาษา โดยสาระสำคัญของแต่ละบทนั้นมีดังนี้

การนำเสนอเนื้อหา

ในตอนที่ 1 ผู้แต่งได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 บท ได้แก่ บทที่ 1 เป็นการกล่าวถึงแนวคิดพื้นฐานของการศึกษาความหมาย การอธิบายความหมาย และความสำคัญของความหมายกับภาษา รวมทั้งทฤษฎีการศึกษาความหมายตามที่เสนอของนักภาษาศาสตร์ โดยผู้แต่งได้กล่าวถึงข้อดีและข้อด้อยของแต่ละทฤษฎีที่นำมาแสดง ส่วนในบทที่ 2 เนื้อหาจะครอบคลุมถึงความหมายของคำพูด ถ้อยคำ ภาษา และแนวคิดสำคัญของความเข้าใจ

ภาษากับการใช้ภาษา และ ในบทที่ 3 เนื้อหาจะเกี่ยวกับความหมายของภาษาในระดับต่าง ๆ และประเภทของความหมายต่าง ๆ

บทที่ 1 ในบทนี้ ผู้แต่งชี้แจงให้ผู้อ่านทราบว่า ในทางภาษาศาสตร์วิชาที่เกี่ยวข้องกับความหมายเรียกว่า อรรถศาสตร์ และวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับความหมายที่เกิดจากการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เรียกว่า วจนปฏิบัติศาสตร์ ภาษานั้นไม่ได้มีแต่โครงสร้างด้านเสียง คำ หรือประโยคเท่านั้น แต่ในทุกองค์ประกอบต่างมีความหมายเป็นส่วนประกอบสำคัญ ตัวอย่างเช่น ประโยคว่า เขาไปร้านเมื่อเช้านี้ และ สุนัขทุกตัวเป็นสัตว์ ในประโยคแรก คนเราจะรู้ความหมายของประโยคว่าเป็นจริงเมื่อรู้ว่าผู้พูดได้กระทำการ เช่นนั้นจริง ส่วนประโยคที่สอง คนเรารู้ความหมายของประโยคว่าเป็นจริง จากความหมายของคำที่มีความสัมพันธ์กัน ผู้แต่งยกตัวอย่างประโยคที่มีความหมายเหมือนกันในลักษณะซ้ำความ เช่น เขาเดินช้า และ เขาเดินไม่เร็ว ส่วนประโยคที่ว่า แปรงสีฟันยิ้ม และ ผู้ชายตั้งท้อง เป็นประโยคที่ถูกไวยากรณ์แต่เป็นประโยคที่มีความหมายเป็นไปไม่ได้

ผู้แต่งได้ให้นิยามความหมายของความหมายไว้ 3 นัย ได้แก่ 1) คุณสมบัติประจำรูปต่างๆ ที่มีอยู่ในภาษา 2) สารที่ผู้พูดเจตนาหรือตั้งใจสื่อไปสู่ผู้ฟัง 3) สารที่ผู้ฟังรับหรือตีความได้จากการฟังหรืออ่านสิ่งที่ผู้พูดสื่อออกมา (Saralamba, 2018, p. 11) ประเด็นต่อมาที่ผู้แต่งกล่าวถึง คือ แนวทางการศึกษาความหมาย ตามทัศนะของนักภาษาศาสตร์ ซึ่งจำแนกออกเป็น 6 ทฤษฎี ได้แก่ 1) ทฤษฎีที่ว่าความหมายของภาษาเกิดจากการอ้างถึง 2) ทฤษฎีที่ว่าความหมายของภาษาเป็นความคิดที่สัมพันธ์กับภาพในใจผู้ใช้ภาษา 3) ทฤษฎีที่ว่าความหมายเกิดจากสิ่งเร้า 4) ทฤษฎีที่ว่าความหมายของภาษาเกิดจากการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ 5) ทฤษฎีที่ว่าความหมายเกิดจากการใช้ภาษาที่สามารถพิสูจน์ให้เห็นได้ 6) ทฤษฎีที่ว่าความหมายของภาษาเกิดจากการพิสูจน์ประโยคว่าเป็นจริงหรือเท็จเมื่อเป็นไปตามเงื่อนไข จากทฤษฎีทั้ง 6 ข้างต้นนั้น ผู้แต่งได้สรุปแนวคิดไว้ 3 แนวคิด คือ 1) ความหมายคือการอ้างถึง 2) ความหมายเกิดจากความคิดที่เชื่อมโยงภาพในใจผู้ใช้ภาษา และ 3) สิ่งเร้ากระตุ้นให้เกิดการใช้คำและเมื่อเข้าใจความหมายที่สื่อก็จะมีคำตอบสนอง อย่างไรก็ตาม ในตอนท้ายผู้แต่งได้สรุปไว้ว่า แนวคิดที่นำเสนอมาทั้งหมดยังไม่มีความคิดใดแนวคิดหนึ่งที่จะสามารถอธิบายเรื่องของความหมายได้ทั้งหมด (Saralamba, 2019, p. 15) ประเด็นต่อมาที่ผู้แต่งได้กล่าวถึง คือ ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับความคิดของมนุษย์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 แนวคิดสำคัญ ได้แก่ 1) ภาษากำหนดความคิดของมนุษย์ ซึ่งประกอบด้วยหลักการสองประการ ได้แก่ ภาษาเป็นโครงสร้างของความคิดและแบบแผนพฤติกรรม

มนุษย์ และ ภาษาที่เราใช้จนเป็นนิสัยมีอิทธิพลต่อการมองโลกหรือโลกทัศน์ของผู้พูดภาษา
2) ภาษาเป็นผลมาจากความคิดมนุษย์ ซึ่งเชื่อว่า ภาษาไม่ได้กำหนดความคิด แต่ความคิด
ของมนุษย์กำหนดรูปแบบของการใช้ภาษา

ผู้แต่งได้สรุปว่า ความหมายในภาษาเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการถ่ายทอด
ความคิดของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดที่ว่า ภาษากำหนดความคิด หรือ ความคิดเป็นตัว
กำหนดการใช้ภาษา ล้วนแต่มีความหมายเป็นองค์ประกอบสำคัญในการถ่ายทอดความคิด
ของมนุษย์ ผู้แต่งยังได้เน้นย้ำในตอนท้ายบทว่า ในการศึกษาภาษาจึงควรให้ความสำคัญต่อ
การคิดกระบวนการคิด การรู้จักต่างๆ เพื่อช่วยให้สามารถศึกษาภาษาได้ดีขึ้น (Saralamba,
2019, p. 33)

บทที่ 2 ในบทนี้ ผู้แต่งได้ให้นิยามของภาษาว่าเป็นสัญลักษณ์ที่มนุษย์กำหนดขึ้น
เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน (Saralamba, 2019, p.33)
นอกจากนี้ผู้แต่งยังกล่าวถึงนิยามของภาษาตามทัศนะของนักภาษาศาสตร์ 9 ลักษณะด้วย
กันได้แก่ 1) มีรูปแบบของการสื่อสาร 2) มีความหมาย 3) มีหน้าที่ที่ใช้ในการสื่อความกัน
4) มีการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน 5) มีหน้าที่ทางวัฒนธรรม 6) มีรูปที่อธิบายไม่ได้
7) ประกอบด้วยหน่วยต่าง ๆ ที่สามารถแยกย่อยได้ 8) มีคุณสมบัติการแทนที่กันได้ 9) มี
ความเจริญงอกงาม จากความหมายข้างต้นนั้น นักภาษาศาสตร์ยังได้อธิบายถึง คำพูด หมายถึง
การผลิตเสียงพูดผ่านเส้นเสียง และ ถ้อยคำ หมายถึง หน่วยทางภาษาที่สัมพันธ์กับการ
พูด (Saralamba, 2019, p. 39) ประเด็นต่อมาผู้แต่งได้กล่าวถึง ภาษาและการพูด โดย
ให้นิยามไว้ว่า ภาษา หมายถึงระบบของภาษาที่เกิดจากธรรมชาติ ส่วนการพูด ในทำนอง
เดียวกัน ผู้แต่งได้อ้างอิง แนวคิดของ นอม ชอมสกี จำแนก ความสามารถในการเข้าใจภาษา
(competence) กับ การใช้ภาษา (performance) ในประเด็นแรกผู้แต่งมองว่าไม่มี
ความแตกต่างกันในความเห็นของนักภาษาศาสตร์ ส่วนในประเด็นการใช้ภาษา ผู้แต่งได้ชี้
ให้เห็นถึงความแตกต่างของทัศนะของ นักภาษาศาสตร์ทั้งสองท่าน คือ การพูด ในทัศนะ
ของเฟอร์ดินานด์ เป็นผลผลิตจากระบบของภาษา แต่ในทัศนะของ ชอมสกี มองว่าเป็นการ
นำระบบของภาษาไปใช้ไม่ใช่ผลผลิตที่เกิดจากระบบ

บทที่ 3 ในบทนี้ ผู้แต่งกล่าวถึง ความหมายในระดับคำ ประโยค และ ข้อความ
ผู้แต่งได้ให้ความหมายของคำไว้ว่า คำ คือ รูปภาษาที่สามารถปรากฏได้อย่างอิสระ
(Saralamba, 2019, p. 50) นอกจากนี้แล้วผู้แต่งยังอ้างถึงนักภาษาศาสตร์กลุ่มไวยากรณ์
โครงสร้างที่จำแนกคำออกเป็น 2 ประเภทหลัก คือ คำหลักและ คำไวยากรณ์ คำหลัก คือ

หน่วยภาษาที่เล็กที่สุดที่มีความหมาย และปรากฏได้ตามลำดับ ส่วนคำไวยากรณ์ คือ หน่วยภาษาที่เล็กที่สุด ไม่มีความหมายชัดเจนในตัวเอง แต่มีความหมายแสดงหน้าที่ทางไวยากรณ์ แต่นักภาษาศาสตร์ เห็นว่า การศึกษาความหมายของคำมีความสำคัญแต่การใช้ศัพท์เพื่อเรียกค่านั้นอาจเกิดปัญหาเพราะว่า 1) คำบางคำสามารถเติมหน่วยคำเติมที่บอกหน้าที่ได้ 2) ส่วนวนไม่สามารถเป็นคำได้เพราะเกิดจากความหมายของกลุ่มคำไม่ได้แยก และ 3) เพราะคำมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์ภาษาในระดับหน่วยคำและประโยคมากกว่าในการวิเคราะห์ความหมาย ประเด็นถัดมา ผู้แต่งกล่าวถึง ประโยคและข้อความ (Saralamba, 2019, p. 60) โดยมีนิยามว่า ประโยค คือกลุ่มคำที่เรียงเรียงขึ้นมาให้ได้ใจความสมบูรณ์ ส่วนข้อความ เป็นหน่วยภาษาในระดับสูงกว่าประโยค ซึ่งมีนิยามว่า หน่วยภาษาที่มีจุดเริ่มต้นและสิ้นสุดที่มีโครงสร้างภายในตัวเอง การประกอบกันของประโยคหลาย ๆ ประโยคต่อเนื่องกันเป็นข้อความนั้น จะมีโครงสร้างภายในที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์ร่วมกันเข้าเป็นข้อความได้ ซึ่งเรียกว่า การโยงความ ผู้แต่งอธิบายเพิ่มเติมว่า การศึกษาเกี่ยวกับการสนทนา เป็นเรื่องสำคัญในการศึกษาภาษาในระดับข้อความ เพราะการสนทนานั้นเป็นเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับถ้อยคำของบุคคล 2 คน และ ในการทำให้การสนทนาประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องมีการจัดระบบการสนทนา เช่น ต้องสลับบทบาทในการพูด มีการตอบคำถาม ประเด็นต่อมา ประเภทของความหมาย (Saralamba, 2019, p. 64) ผู้แต่งได้ให้ความหมายโดยสรุปจากทัศนะของนักภาษาศาสตร์ชื่อว่า ลิตส์ เป็น 7 ประเภท ได้แก่ 1) ความหมายมโนทัศน์ 2) ความหมายโดยนัย หรือความหมายแฝง 3) ความหมายเชิงลีลา 4) ความหมายเชิงอารมณ์ 5) ความหมายชวนคะนึง 6) ความหมายคู่กัน 7) ความหมายเชิงลำดับความ

ตอนที่ 2 ผู้แต่งได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 บทย่อย โดยมีการเรียงลำดับเนื้อหาให้มีความต่อเนื่องกัน ได้แก่ บทที่ 4 ว่าด้วยความหมายระดับคำ บทที่ 5 ว่าด้วยความสัมพันธ์ของความหมายของคำ บทที่ 6 ว่าด้วยการวิเคราะห์ความหมายของคำ ผู้แต่งเน้นย้ำให้เห็นว่า การเข้าใจความหมายของคำนำไปสู่การเข้าใจความหมายของประโยคและข้อความ เพราะประโยคและข้อความเกิดจากคำมาอยู่ด้วยกัน

ในบทที่ 4 ผู้แต่ง ได้กล่าวถึง รูปภาษากับการใช้ภาษา (Saralamba, 2019, p. 77) โดยให้นิยามว่า รูปภาษา หมายถึง หน่วยที่ปรากฏเป็นรูปในภาษา เช่น หน่วยเสียง หน่วยคำ เพื่อหลีกเลี่ยงความสับสนจากการอธิบายความหมายกับหน้าที่ นักภาษาศาสตร์ จึงมีการสร้างกลุ่มศัพท์ขึ้นเพื่ออธิบายความหมายของคำ โดยคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

1) หน่วยศัพท์ คือ หน่วยภาษาในระดับคำที่มีความหมายในตัวเอง เช่น วิ่ง 2) รายศัพท์ คือ ศัพท์ที่เป็นคำเดี่ยวหรือกลุ่มคำเช่น เขา เดิน 3) ประมวลศัพท์ คือ ศัพท์ที่รวบรวมไว้ในพจนานุกรม 4) คลังศัพท์ คือ การรวบรวมคำศัพท์ที่จัดเข้ากลุ่มเดียวกันตามความหมายของคำ 5) คำศัพท์ คือ คำในภาษาหนึ่งที่ปรากฏใช้ในภาษานั้น ประเด็นถัดมาผู้แต่งได้กล่าวถึงความหมายในระดับคำ (Saralamba, 2019,p. 80) ซึ่ง แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1) ความหมายตรง คือ ความหมายประจำของคำ เช่น ปาก หมายถึงส่วนหนึ่งของร่างกายคนและสัตว์ที่อยู่บริเวณใบหน้า โดยความหมายนี้มีชื่อเรียกกันไปต่าง ๆ ได้แก่ ความหมายมโนทัศน์ ความหมายหลัก ความหมายแกน ความหมายประจำรูป ความหมายตรงตามตัวอักษร ความหมายอ้างอิง 2) ความหมายโดยนัย หมายถึง ความหมายที่เพิ่มเติมขึ้นมา นอกเหนือจากความหมายตรง มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ความหมายแฝง ผู้แต่งได้ยกตัวอย่างโดยอ้างอิงแนวคิดของ สติสส์ที่ว่า เป็นความหมายที่เกิดจากลักษณะทางสังคม สติลาการใช้ภาษา อารมณ์ ความรู้สึก ผลจากการได้ยิน เช่น ความหมายแฝงอารมณ์ ในประโยคว่า คุณสมชายยังเด็กเกินไปสำหรับตำแหน่งกรรมการผู้จัดการ ในที่นี้ เด็ก หมายถึงผู้มีอายุน้อย ขาดประสบการณ์ในการทำงานไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอต่อตำแหน่งบริหาร 3) ความหมายเชิงเปรียบเทียบ (Saralamba, 2019, p. 90) เป็นความหมายที่เกิดจากการนำความหมายประจำคำไปใช้ในเชิงเปรียบเทียบทำให้เกิดความหมายใหม่ที่เกิดจากการเปรียบเทียบนั้น ในประเด็นนี้ผู้แต่งได้นำเสนอวิธีการศึกษาความหมายเปรียบเทียบ 2 แนวทาง คือ

1) ตามแนวทางการศึกษาภาษาและวรรณกรรม และ 2) ตามแนวทางภาษาศาสตร์ ในประเด็นแรกผู้แต่งได้จำแนกความหมายเปรียบเทียบตามรูปแบบของการใช้ภาษาเป็นเกณฑ์ ดังนี้ 1) อุปลักษณ์ หมายถึงการเปรียบเทียบโดยนำสิ่งที่ต่างกัน 2 สิ่ง แต่มีคุณสมบัติบางประการร่วมกันมาเปรียบเทียบกัน เช่น หน้าบานเป็นจานเชิง โดยเปรียบลักษณะบานเหมือนกับจานเชิง 2) อุปมา เป็นการเปรียบเทียบโดยนำสิ่งสองสิ่งที่มีความเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน มีคำว่า ราวกับ ประดุจ ดัง เหมือน เป็นต้น ปรากฏในโครงสร้างของภาษา เช่น รักคุณ ดังดวงใจ 3) สัมพจน์ เป็นการกล่าวถึงส่วนใดส่วนหนึ่งของทั้งหมดแต่ให้มีความหมายคลุมทุกส่วน เช่น เขาเป็นคนมีหน้ามีตาอยู่ในสังคม คำว่าหน้าและตาหมายถึงชื่อเสียงของคนนั้น และเป็นส่วนหนึ่งของตัวเขาเอง 4) นามนัย เป็นการใช้คำซึ่งมีคุณสมบัติของสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาแสดงความหมายแทนสิ่งนั้นทั้งหมด 5) ปฏิทรรศน์ คือ ข้อความที่มีความหมายขัดกันไม่ว่าจะจริงหรือไม่ก็ตาม เช่น เศรษฐีอนาถา น้ำผึ้งขม เป็นต้น 6) ปฏิพจน์ เป็นการใช้คำที่ผสมขึ้นด้วยการนำคำที่มีความหมายตรงกันข้ามหรือค้ำกันมารวมกันเพื่อให้เกิดคำที่มีความ

หมายใหม่ เช่น น้อยมาก ไอคกริมร้อน เป็นต้น 7) อติพจน์ คือ โวหารที่กล่าวเกินความจริง เพื่อเน้นความรู้สึกทำให้เกิดความรู้สึกที่ลึกซึ้ง เช่น คิดถึงใจจะขาด 8) บุคคลวัต เป็นการใช้ภาษาในเชิงเปรียบเทียบที่เป็นการสมมติให้สิ่งที่ไม่มีชีวิตเป็นเหมือนมนุษย์ เช่น แปรงสีพันยิ้มพลางหันไปตอบ

ประเด็นต่อมา ผู้แต่งได้นำเสนอการศึกษาความหมายเปรียบเทียบ ตามแนวทาง นักภาษาศาสตร์ ซึ่งแยกออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 อธิบายว่า การนำความหมายของคำไปใช้ในเชิงเปรียบเทียบทำให้เกิดความเปรียบเทียบ เป็นการขยายความหมายของคำออกไป จากความหมายเดิม ซึ่งความเปรียบเทียบ ในที่นี้หมายถึง ข้อความที่แสดงการเปรียบเทียบของสองสิ่งที่มีคุณสมบัติที่เหมือนกันหรือต่างกัน ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดการขยายความหมายของคำ เช่น เปรียบเธอเพชรงามน้ำหนึ่ง หวานปานน้ำผึ้งเดือนห้า องค์ประกอบของการเปรียบเทียบมี 2 คือ สิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ และ แบบเปรียบเทียบ สิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ หมายถึงความคิดที่ต้องการนำมาเสนอ ส่วนแบบเปรียบเทียบหมายถึงสิ่งที่สื่อให้เห็นความคิดที่นำเสนอ เช่น คือ น้ำผึ้ง คือน้ำตา คือ ยาพิษ ในขณะที่ กลุ่มที่ 2 อธิบายว่า ความหมายเปรียบเทียบ เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของเรา ระบบความคิด มโนทัศน์ ค่านิยมและการมองโลกของเราอยู่ในรูปแบบการเปรียบเทียบ เช่น เวลาเป็นเงินเป็นทอง คือการมองว่าเวลาเป็นทรัพย์สิน ประเด็นต่อมาผู้แต่งกล่าวถึง ความเปลี่ยนแปลงของความหมายของคำ (Saralamba, 2019, p. 96)

ผู้แต่งได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความหมายในภาษาเกิดการเปลี่ยนแปลงว่ามาจากสาเหตุสองประการ ได้แก่ 1) สาเหตุจากโครงสร้างภาษา เป็นการเปลี่ยนแปลงที่มาจากโครงสร้างภาษา เช่น การปรากฏร่วมกับศัพท์ใดศัพท์หนึ่งเป็นประจำ 2) สาเหตุจากการสูญเสียที่อ้างอิง เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ และกระบวนการเปลี่ยนแปลงนั้นมี 3 ประการ คือ 1) ความหมายกว้างออก 2) ความหมายแคบเข้า และ 3) ความหมายย้ายที่ ใน 3 ประเภทนั้น ความหมายกว้างออก เป็นการเปลี่ยนแปลงที่มาจากการขยายความออกไป เช่น ข้าว หมายถึงสิ่งของอย่างหนึ่งเป็นเม็ด และ หมายถึงอาหารทั่วไปได้ด้วย ความหมายแคบเข้า เป็นการเปลี่ยนแปลงความหมายที่เดิมเคยมีความหมายของคำมากกว่าหนึ่งความหมายแต่ทำให้ความหมายลดลง เช่น คริว เป็นชื่อของห้องที่เขาทำไว้สำหรับหุงเข้าต้มแกง และ ครอบคริว หรือ คนที่อยู่ด้วยกันทั้งเรือน ความหมายย้ายที่ เป็นการเปลี่ยนแปลงความหมายที่ความหมายเปลี่ยนไปเป็นความหมายหนึ่งโดยความหมายเดิมสูญเสียไป เช่น แหะ หมายถึง การที่มีดแหะควักออกเสียเป็นช่อง ๆ และยังหมายถึง คำพูดประชดประชัน ผู้แต่งยังอธิบายเสริมว่า นอกจากนี้ยังพบว่า การเปลี่ยนแปลง

ความหมายนั้น มีทั้งการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีและในทางที่ไม่ดี นอกจากนี้แล้วผู้แต่งยังอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำจำพวกหนึ่งที่มีสัมพันธ์กับไวยากรณ์ ที่เรียกกันว่า การกลายเป็นคำไวยากรณ์ ผู้แต่งยังได้สรุปไว้ตอนท้ายว่า ผลการเปลี่ยนแปลงในระดับคำนั้นทำให้เกิดคำอีกประเภทหนึ่งเรียกว่า คำรีนหู เป็นคำที่นำมาใช้แทนคำต้องห้าม เช่น เห็น มีคำรีนหูว่า ตัวเงินตัวทอง การเปลี่ยนแปลงของความหมายเป็นเรื่องที่อยู่กับเวลาและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ (Saralamba, 2019, p.112)

ในบทที่ 5 ผู้แต่งกล่าวถึง ความสัมพันธ์ทางความหมายของคำ ซึ่งความสัมพันธ์ทางความหมายของคำนั้นสามารถจำแนกออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้ (Saralamba, 2019, p. 114) การพ้องความหมาย หมายถึง การที่คำในภาษามีความหมายคล้ายกับอีกคำหนึ่งในภาษา เช่น มารดา ขนนิ ซึ่งความแตกต่างนั้น ผู้แต่งกล่าวว่า มีสาเหตุจาก 1.1) การใช้คำในภาษาถิ่นที่ต่างกัน 1.2) รูปแบบของภาษาต่างกัน 1.3) เป็นคำที่หมายถึงการเลือกใช้คำที่เป็นผลมาจากอารมณ์ความรู้สึก 1.4) การปรากฏร่วมกันกับคำที่ต่างกัน ต่อมาผู้แต่งได้อธิบายว่า การพ้องความหมาย สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) การพ้องความหมายบางส่วน 2) การพ้องความหมายตรงกันข้าม ซึ่งแบ่งย่อยออกเป็น 2.1) การตรงข้ามแบบคู่กัน 2.2) การตรงข้ามแบบเกี่ยวเนื่อง 2.3) การตรงข้ามแบบคู่กัน 3) การพ้องรูป (Saralamba, 2019, p. 123) ซึ่งแบ่งย่อยออกเป็น 3 ประเภท คือ 3.1) การพ้องเสียง 3.2) การพ้องตัวเขียน 3.3) การพ้องรูปแบบสมบูรณ์ 4) การมีหลายความหมาย 5) การเป็นคำในกลุ่มเดียวกัน 6) การเป็นส่วนประกอบ

นอกจากนี้แล้ว ผู้แต่งยังได้อธิบายว่า ความสัมพันธ์ทางความหมายของคำแบบการเป็นส่วนประกอบ (Saralamba, 2019, p. 131) สามารถแบ่งย่อยออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ 1) แบบองค์ประกอบ-วัตถุ เช่น กิ่งไม้-ต้นไม้ 2) แบบสมาชิก-กลุ่ม เช่น ต้นไม้-ป่า 3) แบบส่วน-มวล เช่น ขึ้น-เค้ก 4) แบบสารประกอบ-วัตถุ เช่น อลูมิเนียม-เครื่องบิน 5) แบบคุณลักษณะ-กิจกรรม เช่น จ่ายเงิน-การซื้อของ 6) แบบสถานที่-พื้นที่ เช่น กรุงเทพฯ-ประเทศไทย ผู้แต่งได้สรุปในตอนท้ายว่า ความสัมพันธ์ทางความหมายของคำประเภทต่าง ๆ เหล่านี้แสดงให้เห็นว่า คำทุกคำไม่ได้อยู่ในสภาพลำพังในภาษาแต่จะมีความสัมพันธ์ทางความหมายอย่างใดอย่างหนึ่งกับคำอื่นเสมอ

ในบทที่ 6 ผู้แต่งกล่าวถึงการวิเคราะห์ความหมายของคำ ผู้แต่งกล่าวถึงความสำคัญของการวิเคราะห์รรถลักษณะ ว่า ถ้าเข้าใจความหมายของคำก็จะทำให้เข้าใจความหมายของประโยคและข้อความได้ชัดเจน และกล่าวต่อไปว่า การวิเคราะห์ความหมายของคำ

สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ความหมายพื้นฐาน 2) การวิเคราะห์อรรถลักษณะ ในสองประเด็นนั้น 1) การวิเคราะห์ความหมายพื้นฐาน (Saralamba, 2019, p. 139) มีการเสนอให้การใช้ภาษากลางเป็นเครื่องมือในการอธิบายภาษาที่กำลังศึกษา เช่น ถ้าเรากำลังศึกษาภาษาไทยแล้ว เรอธิบายภาษาไทยด้วยภาษาไทยมาตรฐาน อนึ่ง ในทุกภาษาควรมีชุดของหน่วยศัพท์ที่เป็นสากล ไม่ควรใช้ภาษากลาง จำนวนขององค์ความหมายหลักควรมีจำนวนประมาณ 50 องค์ความหมายหลักหรือใกล้เคียงกับจำนวนนี้เท่านั้น 2) การวิเคราะห์อรรถลักษณะ ผู้แต่งได้เน้นย้ำว่า การวิเคราะห์อรรถลักษณะนั้นมีพื้นฐานจากแนวความคิดการจัดกลุ่ม

การศึกษาความหมายตามแนวคิดนี้ เชื่อว่า คำแต่ละคำไม่ได้อยู่อย่างโดดเดี่ยว ถ้าเราศึกษาโดยนำคำหลายๆ คำมาเปรียบเทียบกัน ก็จะเข้าใจความหมายของคำได้ชัดเจนขึ้น เช่น คำว่า เขาเดิน มีความสัมพันธ์กับ นอน วิ่ง แม้ว่าจะไม่ปรากฏในประโยคแต่สามารถใช้แทนกันได้ว่า เขานอน เขาวิ่ง 2) การวิเคราะห์อรรถลักษณะ (Saralamba, 2019, p. 141) ผู้แต่งให้นิยามความหมายย่อยของคำเรียกว่า อรรถลักษณะ โดยขั้นตอนการวิเคราะห์อรรถลักษณะมี 6 ขั้นตอนได้แก่ 1) เลือกคำที่มีความหมายสัมพันธ์กัน 2) การลงรายการคำ 3) วิเคราะห์ความหมายย่อย 4) วิเคราะห์ความหมายย่อยประจำคำ 5) การตรวจสอบข้อมูล 6) พิจารณาความหมายย่อยของคำทุกคำที่มีร่วมกัน ผู้แต่งได้สรุปว่า ปัญหาในการวิเคราะห์อรรถลักษณะ (Saralamba, 2019, p. 153) ได้แก่ 1) ปัญหาด้านภาษา เพราะภาษาที่ใช้ในการอธิบายความหมายย่อยนั้นไม่สามารถใช้อธิบายความหมายของคำบางคำได้ เช่น สีแดง สีเขียว 2) ปัญหาในการค้นหาความหมายที่ต่างกันของคำ เพราะคำบางคำที่เราเห็นว่าปรากฏในตำแหน่งต่างกันความหมายก็จะเปลี่ยนไปด้วย เช่น เขาขึ้นบันได เขาอ้วนขึ้น เป็นต้น 3) ปัญหาที่เกิดจากมุมมองของผู้พูดภาษา เพราะคำเดียวกันถ้าพิจารณาจากมุมมองที่ต่างกันจะได้ความหมายที่ต่างกัน เช่น คำว่า ไป กับ มา ผู้แต่งสรุปไว้ว่า การวิเคราะห์อรรถลักษณะของความหมายย่อยของคำ อยู่ที่ว่าวิธีการวิเคราะห์ความหมายที่เน้นเรื่องความแตกต่าง ซึ่งมีพื้นฐานอยู่ที่ความสัมพันธ์ของคำมากกว่าที่ลักษณะทางกายภาพ (Saralamba, 2019, p. 154)

ตอนที่ 3 เป็นการกล่าวถึงความหมายระดับประโยค ซึ่งเป็นระดับของภาษาที่อยู่เหนือคำ ซึ่งมีบทเดียว คือ บทที่ 7 ในบทนี้ ผู้แต่งกล่าวถึงความหมายระดับประโยค โดยมีเนื้อหาหลักประกอบด้วย 1) การซ้ำความหมาย 2) ความกำกวมในประโยค 3) เงื่อนไขของความเป็นจริงหรือเป็นเท็จในภาษา โดยมีรายละเอียดดังนี้ 1) การซ้ำความหมาย (Saralam-

ba, 2019, p. 158) เป็นความหมายของประโยคเกิดจากความหมายของคำ ความหมายเดียวกันอาจแสดงด้วยประโยคที่ต่างกัน เช่น ก) สมศักดิ์ เป็นพ่อของสมคิด ข) สมคิดเป็นลูกของสมศักดิ์ แม้ว่าสองประโยคจะมีการเรียงคำและการใช้คำที่ต่างกัน แต่ก็มี ความหมายเดียวกัน 2) ความกำกวมในประโยค (Saralamba, 2019, p. 159) หมายถึงประโยคที่มี ความหมายมากกว่าหนึ่ง โดยเกิดจากการใช้คำที่มีความหมายคล้ายกัน การตัดสินใจ ความหมายไม่ได้ การใช้คำที่มีความหมายกว้าง เช่น ก) เขานั่งอ่านหนังสืออยู่ที่ริมฝั่ง ข) เขานั่งอ่านหนังสือที่ชายฝั่ง 3) เงื่อนไขของความเป็นจริง (Saralamba, 2019, p.163) ซึ่งแบ่งย่อยออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ความเป็นจริงในประโยคเดียว และ ความเป็นจริงระหว่างประโยค ในประเด็นแรก ความเป็นจริงในประโยคเดียว สามารถแยกย่อยได้เป็น 3 ประโยค ได้แก่ 1) ประโยคที่มีเงื่อนไขของความเป็นจริงจากผลของความหมายของคำในประโยค เช่น นาย ก เป็นคนที่ยังไม่แต่งงาน 2) ประโยคที่เป็นเท็จเนื่องจากเป็นเท็จเพราะอรรถาธิบายในภาษา เช่น นาย ก เป็นคนที่แต่งงานแล้ว 3) ประโยคที่เป็นจริงหรือเท็จต่อเมื่อรู้ว่าสถานการณ์จริงของผู้พูดเป็นอย่างไร เช่น เพื่อนบ้านของฉันแต่งงานแล้ว 3.2) ความจริงในระหว่างประโยค ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การขยายความและสภาวะเกิดก่อน ในสองประเด็นนั้น ใน 1) การขยายความ เป็นความหมายที่เกิดขึ้นจากความหมายของประโยคที่เกิดขึ้นก่อน เช่น สมศักดิ์ ช่างสมชาย ขยายความได้ว่า สมชายตาย คือความเป็นจริงในประโยคสมศักดิ์ ช่างสมชาย 2) สภาวะเกิดก่อน คือ ความนำเสนอที่เกิดขึ้นในประโยคที่เชื่อว่าเป็นจริง เพื่อจะบอกความเป็นจริงหรือเท็จของอีกประโยค เช่น ภรรยาของผมท้อง ซึ่งเกิดก่อนโดยเป็น ความรู้ที่มีอยู่ก่อนว่าผู้พูดมีภรรยา ผู้แตงเน้นในที่สุดว่า การขยายความและสภาวะเกิดก่อน เป็นความหมายที่เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่างประโยคไม่ใช่เกิดขึ้นระหว่างคำ

ตอนที่ 4 เป็นการกล่าวถึงความหมายระดับข้อความ เนื้อหาในตอนนี้มี 1 บท คือ บทที่ 8 ซึ่งในบทนี้ ผู้แตงกล่าวถึง ความหมายกับการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ใน ประเด็นของอรรถาธิบาย บริบท ความหมายของการใช้ภาษาเพื่อกระทำวัจนกรรม รวมทั้งการ ใช้ภาษาในอินเทอร์เน็ต ประเด็นแรกในบทนี้ผู้แตงกล่าวถึง อรรถาธิบายกับบริบท (Saralamba, 2019, p. 174) ซึ่งมีคำจำกัดความว่า บริบท คือ ส่วนของอรรถาธิบายที่ติดกับหรือล้อมรอบหน่วย ภาษา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องของภาษาหรือรูปภาษาเท่านั้น แต่ยังรวมเอา สถานการณ์ สถานที่ น้ำเสียงด้วย แต่อย่างไรก็ตาม นักภาษาศาสตร์บางท่านที่ไม่เห็นด้วยกับการรวม บริบทไว้ในความหมาย เพราะจะทำให้การศึกษาความหมายไร้ขอบเขต แต่อย่างไรก็ตาม ผู้แตงได้ยกความเห็นนักภาษาศาสตร์ที่เห็นด้วยกับการรวมบริบทไว้ในความหมาย โดยได้

แย้งว่า การศึกษาบริบทจะช่วยให้อลดความกำกวมของความหมาย ซึ่งบริบทนี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทย่อย คือ บริบทของภาษาและบริบทที่ไม่ใช่ภาษา ในสองประเด็นนั้น บริบทของภาษา หมายถึง ถ้อยคำที่อยู่ล้อมรอบคำหรือข้อความที่มีผลต่อความเข้าใจความหมายของข้อความ เช่น คำว่า bank หมายถึงธนาคาร หรือ ผังแม่น้ำก็ได้ ในที่นี้ บริบทจะช่วยให้เรารู้ว่า ความหมายของคำนี้คืออะไร ส่วนบริบทที่ไม่ใช่ภาษา คือ คุณลักษณะอื่นที่ปรากฏร่วมแต่ไม่ใช่รูปภาษา ซึ่งแบ่งออกเป็นประเภทย่อยได้ดังนี้ 1) บริบททางกายภาพ ได้แก่ สถานที่ เวลา 2) บริบททางสังคม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพทางสังคม 3) บริบททางวัฒนธรรม การเข้าใจความหมายต้องเรียนรู้วัฒนธรรมของสังคมที่ใช้ภาษานั้นด้วย ถ้าไม่เข้าใจวัฒนธรรมก็จะไม่เข้าใจความหมายที่สื่อสารนั้น ประเด็นต่อมาที่ผู้แต่งกล่าวถึงในบทนี้ คือ วัจนกรรม ซึ่งมีนิยามว่า ความตั้งใจในการพูดแต่ละครั้งนั้นเพื่อก่อให้เกิดการกระทำต่าง ๆ อันเป็นผลมาจากการพูด เช่น ช่วยเปิดประตูให้ด้วยนะคะ เป็นการพูดและขอร้องให้กระทำการเปิดประตู (Saralamba, 2019, p. 182) ประเด็นถัดมาผู้แต่งได้กล่าวถึง ความหมายกับการใช้ภาษาในอินเทอร์เน็ต (Saralamba, 2019, p. 183) ผู้แต่งได้แบ่งประเภทและลักษณะของภาษาอินเทอร์เน็ตตามทัศนะของ เดวิด คริสตัลที่ว่า 1) มีการใช้ศัพท์เฉพาะ 2) การประสมคำ 3) หน่วยคำเติมท้าย 4) การใช้คำย่อ 5) การใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ 6) การสะกดคำ 7) การใช้เครื่องหมายวรรคตอน 8) การซ้ำ

ประเด็นต่อมาที่ผู้แต่งกล่าวถึงในบทนี้ได้แก่ ภาษาอิเล็กทรอนิกส์ ผู้แต่งให้นิยามของข้อความอิเล็กทรอนิกส์ว่า เป็นลักษณะการใช้ภาษาที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันสองฝ่าย ดังนั้นการศึกษาข้อความอิเล็กทรอนิกส์จึงเน้นไปที่ตัวภาษามากกว่าเครื่องมือ ต่อมาผู้แต่งได้กล่าวถึง การพูดคุยในห้องสนทนา เป็นการสื่อสารด้วยรูปแบบการพูดคุยทางอินเทอร์เน็ต เป็นการคุยตอบโต้โดยใช้การพิมพ์ข้อความสลับกันไปมาระหว่างผู้ใช้ทั้งสองฝ่าย คือผู้สนทนาและผู้ร่วมสนทนา

ประเด็นต่อมาที่มีการกล่าวถึงในบทนี้คือ ภาษาพูดและภาษาเขียน โดยมีนิยามความหมายว่า ภาษาพูด คือ การใช้ภาษาพูดเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร เช่น ประชุม สัมมนา ส่วนภาษาเขียน หมายถึงการส่งข้อความหรือสารที่ใช้ตัวอักษรเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ในภาษาพูดจะมีโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่ไม่สมบูรณ์ ส่วนภาษาเขียนจะมีโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่สมบูรณ์และซับซ้อน ภาษาพูดจะมีการซ้ำคำและเรียบเรียงไม่ต่อเนื่อง ส่วนภาษาเขียนจะเรียงประโยคและลำดับอย่างต่อเนื่อง ภาษาพูดไม่ใช่เครื่องหมายวรรคตอน แต่ภาษาเขียนใช้เครื่องหมายวรรคตอน

ประเด็นต่อมาที่ผู้แต่งกล่าวถึง คือ ลักษณะการใช้ภาษาในห้องสนทนา (2019, p.197) การใช้ภาษาในห้องสนทนาทางอินเทอร์เน็ต มีลักษณะต่างๆ ดังนี้ 1) การเปิดและปิดการสนทนา การเปิดสนทนา สามารถทำได้โดยการทักทาย เช่น หัวดีคะ การเรียกขาน เช่น พี่ปอม ส่วนการปิดสนทนา ซึ่งประกอบด้วย ส่วนก่อนปิดการสนทนา เช่น ไปทำงานก่อนนะครับ และ ส่วนปิดการสนทนา เช่น ไปละ หัวดี 2) การใช้ส่วนค้นคำพูด เป็นลักษณะทางภาษาที่ผู้พูดใช้แทรกระหว่างคำวลีหรือประโยค เช่น งะ อืม อ้อ อ่า อ่านะ ก้อเนี่ย เช่น คำว่า อ่ะนะ เลี้ยงเพื่อนรานะ 3) การเปลี่ยนหัวข้อในการสนทนา ด้วยเหตุว่าในการสนทนาในห้องสนทนา ผู้สนทนาแต่ละคนต้องการจะนำเรื่องราวต่าง ๆ มาคุยกัน จึงทำให้มีการเปลี่ยนหัวข้อในการสนทนา ซึ่งทำได้โดยการ ใช้ประโยคคำถาม การเล่าความด้วยประโยคบอกเล่า การใช้คำหรือเครื่องหมายแสดงอารมณ์ความรู้สึก การนำบทกวี เพลงหรือบทโฆษณา มาสร้างเป็นหัวข้อใหม่ในการสนทนา เช่น คนที่ 1 หยุดปิดกั้นตัวเองเถอะ คนดี ชีวิตนี้อย่างมออยู่ที่ฉัน (เปลี่ยนหัวข้อด้วยเพลง) คนที่ 4 ไร้สาระสาต เลยอะ คนที่ 4 ฟังไม่ขึ้นเลย ฮิฮิ คนที่ 2 เราจะเล่นหนังแล้วนะ (เปลี่ยนหัวข้อด้วยการเล่าความ) 4) การแสดงความรู้สึกในการสนทนา คู่สนทนาในห้องสนทนาต้องใช้ภาษาที่สุภาพ เมื่อต้องการเลี่ยงถ้อยคำที่ต้องห้ามจะมีวิธีการเลี่ยงดังต่อไปนี้ 1) การเปลี่ยนการสะกดคำ เช่น สัตว์ เป็น สาด 2) การละ เช่น คนที่ 1 วารัย คนที่ 2 --- นรก 5) การแสดงอารมณ์ความรู้สึก โดยวิธีการ 1) ใช้สัญลักษณ์ เช่น :: -) หมายถึงการยิ้ม ; -) หมายถึงยิ้มให้ : P หมายถึงแลบลิ้น 2) การพิมพ์แบบพิเศษ โดยการพิมพ์ซ้ำ เช่น คิดถึงมากกกกกก แสดงความรู้สึก 3) การพิมพ์แบบเลียนเสียงพูดไม่ชัด เช่น เหยอ แทน เหรอ 4) การเว้นระยะห่างของตัวอักษร เช่น ข-อ-ข-อ-บ-ค-ณ-ม-า-ไ-ว้ -ณ -ที่ -นี้ -ด -ว-ย 5) การใช้อักษรย่อ เช่น รร. คือ โรงเรียน นศ. คือ นักศึกษา ผู้แต่งได้สรุปไว้อย่างน่าสนใจว่า การใช้ภาษาในห้องสนทนา ทางอินเทอร์เน็ตนั้น เป็นลักษณะการใช้ภาษาที่รวมเอาภาษาพูดและเขียนไว้ด้วยกัน คือ ถ้อยคำที่ใช้มีลักษณะทางภาษาเป็นภาษาพูด แต่ส่งสารและสื่อสารผ่านทางหน้าจอคอมพิวเตอร์เป็นตัวเขียน ผู้แต่งปิดท้ายตำราด้วยหัวข้อลักษณะการใช้ภาษาในเฟซบุ๊ก (2019, p.215) โดยผู้แต่งกล่าวว่า การใช้ภาษาในเฟซบุ๊ก มีลักษณะเพิ่มเติมมากขึ้นจากการใช้ภาษาในห้องสนทนา มีกระบวนการสร้างคำศัพท์ขั้นใหม่ มีการใช้ภาษาเฉพาะกลุ่ม หรือ สแลงมากขึ้น สามารถเผยแพร่ในวงกว้าง น่าสังเกตว่า กระบวนการสร้างคำสแลงจากการใช้ภาษาในเฟซบุ๊กเป็นกระบวนการสร้างคำตามระบบหน่วยคำ คือ การซ้ำคำ การซ้อนคำ การประสมคำ การรวมคำ การตัดคำ การยืมคำ การใช้คำเปรียบ การตั้งสมญานาม การสะกดคำ การ

ใช้คำแสดงท่าทาง การใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ การใส่เครื่องหมายและตัวเลข การใช้สัญลักษณ์ รูปอาร์ม เช่น คำว่า นกรัวๆ คำว่า นก ความหมายเดิม หมายถึง สัตว์ปีกชนิดหนึ่ง แต่ความหมายสแลง คือ ไม่สมหวัง ออกหัก จากบทเพลงว่า นกตลอด ของ อนันต์ บุนนาค ผู้แต่งได้สรุปเป็นข้อสังเกตตอนท้ายไว้ว่า การสื่อสารผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ ส่งผลต่อความหมายที่เกิดขึ้นจากการใช้ภาษาในระดับข้อความ ผลที่ตามมาคือ เราในฐานะผู้ใช้ภาษาสามารถคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงของความหมายในภาษาระดับข้อความและระบบของภาษาได้จากการพิจารณาแนวโน้มการนำภาษาไปใช้ในการสื่อสารผ่านเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่แพร่หลายในปัจจุบัน (Saralamba, 2019, p.222)

บทสรุป

โดยภาพรวม ตำราเรื่อง ภาษาและความหมาย เป็นความพยายามของผู้แต่งที่จะนำเสนอแนวคิดและทฤษฎีทางอรรถศาสตร์ของนักวิชาการด้านภาษาศาสตร์ทางตะวันตกในบริบทของภาษาไทย แม้ตำรานี้จะเป็นตำราด้านภาษาศาสตร์โดยตรง แต่แนวคิดทฤษฎีที่ผู้แต่งนำเสนอก็สามารถนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบของภาษาอื่น ๆ ได้ โดยเฉพาะในการวิเคราะห์องค์ประกอบของภาษาไทย ซึ่งในการอธิบายเนื้อหาผู้แต่งได้ให้ตัวอย่างจากแหล่งข้อมูลในภาษาไทยเป็นส่วนใหญ่ ทำให้เหมาะกับผู้อ่านชาวไทย แต่อย่างไรก็ดี ในบางประเด็นจะเห็นว่าผู้แต่งไม่ได้ให้ตัวอย่างของการอธิบายเนื้อหาเพื่อความชัดเจน เป็นเพียงการให้นิยามความหมายซึ่งทำให้เนื้อหายังขาดความสมบูรณ์ เพราะจะทำให้มีเพียงนิยามแต่ไม่มีตัวอย่างประกอบ อีกทั้งในการให้ตัวอย่างของผู้แต่งในตำรานี้ ยังมีกรยกตัวอย่างภาษาไทยกับภาษาอังกฤษสลับกันไปบริบทเดียวกัน ทำให้ห้วงความคิดของผู้อ่านจำต้องสลับภาษาไปมาระหว่างภาษาไทยกับภาษาอังกฤษ

อีกประเด็นที่พบเห็น คือ ในกรณีที่อ้างอิงแนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการทางภาษาศาสตร์ของชาติตะวันตก ผู้แต่งก็ได้เสนอเพียงแค่แนวคิดของนักวิชาการเหล่านั้น แต่ผู้แต่งไม่ได้สรุปเนื้อหาสำคัญที่เป็นทัศนะของผู้แต่งเองเพื่อเชื่อมโยงแนวคิดเหล่านั้นในตอนท้าย ทำให้ผู้อ่านจำเป็นต้องสรุปประเด็นเนื้อหาจากนักวิชาการต่างๆเอง นอกจากนี้แล้วในตำราเล่มนี้ยังมีความบกพร่องเล็กน้อยด้านการพิมพ์บางแห่ง เช่น ตัวอักษรในระหว่างบรรทัดหนึ่งมีการเลื่อนไปอีกบรรทัดหนึ่งทำให้ผิดรูปแบบภาษาโดยเฉพาะข้อความที่เป็นภาษาอังกฤษได้ ซึ่งถ้ามีการแก้ไขในการพิมพ์ครั้งต่อไป จะทำให้หนังสือเล่มนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ที่สำคัญตำราวิชาการในปัจจุบันควรมีดัชนีค้นคำประกอบท้ายเล่มจะทำให้ตำรานั้นเป็นประโยชน์แก่ผู้ศึกษาอย่างแท้จริง

References

- Panyametheekul, S. (2006). **Kansueksa khwammai** (In Thai) [Studies in Semantics]. Bangkok: Srinakharinwirot University.
- Phalawong, P. (2007). **Khwamru bueangton thang atthasat** (In Thai) [Introduction to Semantics] (2rd ed.). Bangkok: Ramkhamhaeng University Press.
- Rattakul, S. (2012) **Atthasat bueangton** (In Thai) [Introduction to Semantics] (2rd ed.) . Nakhon Pathom: Mahidol University Press.
- Saralamba, C. (2019). **Phasa kap khwammai** (In Thai) [Language and Meaning] (3rd ed.). Bangkok: Thammasat University Press.
- Wongthai, N. (2020). **Phasa kap khwammai** (In Thai) [Language and Meaning] (3rd ed.). Bangkok: K.C. Interpress.